

Pochód Lajkonika na ulicach Krakowa

2025-06-28

26 czerwca na ulicach Krakowa pojawił się lajkonikowy pochód. Jak co roku w oktawę Bożego Ciała barwny orszak włóczków i Tatarów prowadzony przez jeźdźca na sztucznym koniku przemierzył trasę ze Zwierzyńca do Rynku Głównego w rytmie krakowskich melodii. Każdy z widzów oczekiwał na uderzenie buławą od Lajkonika, co ma przynieść szczęście na cały kolejny rok.

Pochód wyruszył z siedziby Wodociągów Miasta Krakowa, gdzie zatrudnionych jest wielu członków orszaku, w tym wcielający się w główną widowiska postać Mariusz Glonek. Konik Zwierzyniecki ze swoją świtą przeszedł następnie ulicą Senatorską, przez plac Na Stawach do klasztoru norbertanek, gdzie na tamtejszy dziedzińcu będzie miał miejsce taniec z chorągwią i spotkanie z dziećmi z krakowskich szkół i przedszkoli.

Następnie Lajkonik harcował na ulicy Tadeusza Kościuszki oraz odwiedził bulwar Rodła, aby spotkać się z krakowskimi flisakami. Kolejny istotny przystanek na trasie pochodu to antykwariat Abecadło przy ulicy Tadeusza Kościuszki 18U, gdzie Lajkonik uświetnił obchody „Świętowania wielkiej wspólnoty literackiej i czytelnicznej”. Następnie orszak udał się na krótki odpoczynek w karczmie Smil’y przy skwerze Konika Zwierzynieckiego, aby chwilę potem wyruszyć w dalszą drogę przez skrzyżowanie z Alejami Trzech Wieszczów, ulicą Zwierzyniecką do skrzyżowania pod Filharmonią Krakowską, gdzie miał miejsce taniec Lajkonika z chorągwią w wielkim kole stworzonym przez orszak i widzów.

Pochód przeszedł ulicami Franciszkańską i Grodzką do Rynku Głównego. Tam na scenie pod wieżą ratuszową miał miejsce finał imprezy. Lajkonik odebrał „haracz” z rąk prezydenta Krakowa, wzniosł toast za pomyślność krakowianek oraz krakowian i wykonał finałowi taniec zwany *urbem salutare* – pokłon miastu.

Podobnie jak w poprzednich latach, pochodowi Lajkonika towarzyszyło widowisko na scenie pod wieżą ratuszową na Rynku Głównym, które zaprezentował w tym roku Tatarski Zespół Taneczno-Wokalny Buńczuk.

Dzieje pochodu Lajkonika

Zgodnie z powszechnie znaną legendą początki tradycji Lajkonika związane są z ocaleniem Krakowa przed najazdem tatarskim w 1287 roku, czego mieli dokonać dzielni flisacy wiślani z okolic Zwierzyńca, zwani włóczkami. Zachowane źródła historyczne pozwalają natomiast stwierdzić, że harce Lajkonika w asyście jego orszaku odbywały się z pewnością przynajmniej od połowy XVIII wieku (najstarsze zapiski źródłowe dotyczące tej tradycji pochodzą z 1738 i 1756 roku). Od tego okresu, pomimo ogromnych przemian politycznych, społecznych i cywilizacyjnych pochód Lajkonika, zwanego też Konikiem Zwierzynieckim, odbywał się niemal każdego roku w tym samym terminie (okres oktawy święta Bożego Ciała) i przebiegał tą samą trasą, biegnącą ze Zwierzyńca do obszaru Starego Miasta Krakowa (w 1849 roku po raz pierwszy Konik Zwierzyniecki pokazał się na Rynku Głównym). W opisanym okresie zdarzały się kilkuletnie przerwy w odbywaniu pochodu (m.in. w latach pierwszej i drugiej wojny światowej, pandemii COVID-19), lecz nigdy nie doszło do przerwania przekazu

**Magiczny
Kraków**

międzypokoleniowego pomiędzy kolejnymi generacjami, które dbały o przetrwanie tej tradycji.

Korzenie obrzędu pochodzenia Lajkonika związane są podkrakowskimi gminami Zwierzyniec i Półwie Zwierzynieckie oraz klasztorem norbertanek. Do końca XVIII wieku, czyli do chwili utraty niepodległości, Konik Zwierzyniecki był jednocześnie obrzędem związanym z lokalną społecznością przedmieść, ale również z konkretną grupą zawodową, czyli krakowskimi włóczkami. Po upadku organizacji zawodowej włóczków obrzęd przetrwał dzięki osobistemu zaangażowaniu jej byłych członków. Była to rodzina Micińskich, która zajmowała się aranżacją Lajkonika do 1972 roku. Po Micińskich odpowiedzialność za obrzęd wzięły na siebie krakowskie rodziny Mazurów, Marcinkowskich i Glonków, których kolejne pokolenia wcielają się w postacie z orszaku. W latach 1897–1939 wspomagało ich w tej godnej podziwu misji Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, od 1947 roku czyni to Muzeum Krakowa, w którego gestii pozostają sprawy organizacyjne m.in. przygotowanie barwnych strojów dla orszaku. Od 1872 roku pochod jest dofinansowywany przez miasto Kraków.

W 2014 roku pochod Lajkonika został wpisany na krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Wpis ten jest podstawą, by ta krakowska tradycja mogła być umieszczona na liście reprezentatywnej niematerialnego dziedzictwa kulturowego ludzkości UNESCO, na której znajdują się zwyczaje, tradycje i obrzędy z całego świata.

W postaci Lajkonika wciela się od 2023 r. pracownik Wodociągów Miasta Krakowa, Mariusz Glonek. Zastąpił on w tej zaszczytnej roli swojego ojca, Zbigniewa, który wcielał się w Lajkonika w latach 1988–2022.

Więcej informacji na stronach internetowych muzeumkrakowa.pl.